HELSINGIN SANOMAT
1889 PÄIVÄLEHTI.

Kustantaja
SANOMA OSAKEYHTIÖ

AATOS ERKKO
Toimitusjohtaja, päätoimittaja

TEO MERTANEN
Vastaava päätoimittaja

HEIKKI TIKKANEN
Päätoimittaja

9. 5. 1969

Verokansleri

Verovalitusten käsittelyn hitaus on jo kauan merkinnyt suoranaista aukkoa oikeusturvassa. Valittajien on pitänyt odottaa päätöksiä vuosikausia, minä aikana monet ovat joutuneet suuriin vaikeuksiin pelkästään verottajan virheen ja byrokraattisen hitauden takia.

Asiaan ovat vuosien mittaan kiinnittäneet huomiota eduskunnan oikeusasiamies, maaherrat, elinkeinoelämän järjestöt ja monet muut, mutta ratkaisevaa parannusta ei ole saatu aikaan. Nyt on kuitenkin toivoa.

Verohallintotoimikunta esittää paitsi verohallituksen pystyttämistä myös erityisen verokanslerin viran perustamista. Verokanslerin tehtävänä olisi valvoa verotuksen laillisuutta ja oikeudenmukaisuutta erityisesti kanteluita tutkimalla. Niin ikään esitetään erityisen liikevaihtovero-oikeuden perustamista; sille siirtyisivät liikevaihtoverokonttoreilta tätä verotusmuotoa koskevat valitukset.

Verovalitusten ruuhkautuminen johtuu tietenkin viime kädessä valitusten määrän nopeasta kasvamisesta, ja tässä mielessä ruuhkan purkaminen on järjestely- ja rahakysymys, jota verokansleri ei sinänsä ratkaise. Toisaalta asia on kuitenkin myös asennekysymys, ja siksi verokansleri on tervetullut. Jo tällaisen viran perustaminen on omiaan korostamaan, että verotettavallakin on oikeutensa. Ja kun se tunnustetaan, löydetään varmasti myös keinot oikeusturvan lujittamiseksi tältäkin osin.

Päätös vihdoinkin

Helsingin valtuusto on lopulta tehnyt toivotun päätöksen metron rakentamisesta kaupunkiin. Näin on näytetty vihreätä valoa ei ainoastaan Puotinharjun—Kampin metrolinjan rakentamisen aloittamiselle, vaan myös monille muille toimenpiteille, jotka olivat jäätyneet paikoilleen metroratkaisun viipymisen takia. Metropäätöstä vastustanut määrävähemmistö ei ilmeisesti alo ryhtyä jarruttamaan tarpeellisten määrärahojen ottamista kaupungin budjettiin, joten tältäkin osin kaikki lienee kunnossa. Itse metron rakentamisen aloittaminen ei käytännössä kuitenkaan ole mahdollista ennen eräitä torstain aamuyön päätökseen liittyviä ratkaisuja.

Kiireellisimpiä ovatkin ne metron takia vuoroaan odottaneet tehtävät, joiden viipyminen on merkinnyt haittoja yksityisille kansalaisille ja yhteisöille eri alueilla, etenkin keskustassa. Nyt on toimittava niin, että kaupunkisuunnittelu saadaan nopeasti vauhtiin jähmettyneiltä osiltaan ja että pysähdyksestä eniten kärsineitä koskevat ratkaisut tehdään ensimmäiseksi. Tämänlaatuisia toimenpiteitä onkin ollut valmisteilla ja monet niistä ovat hyvällä tahdolla nopeasti toteutettavissa.

Päätös yhden metrolinjan rakentamisesta kaupunkiin ei saa jarruttaa muiden liikennepulmien hoitamista. Ensimmäinenkin metrolinja valmistuu vasta ensi vuosikymmenen loppupuolella. Sitä ennen ehtivät liikenteen ongelmat lisääntyä voimakkaasti myös itäisellä suunnalla.

Hälyttävä puheenvuoro

Parantunut kansainvälinen kilpailukyky antaa nyt maallemme entistä paremmat mahdollisuudet viennin edistämiseen määrätietoisin toimenpitein. Tässä ei ole kuitenkaan riittävästi ponnisteltu, ja valtiovalta on jopa alkonut vähentää määrärahojaan viennin edistämiseen. Toisaalta elinkeinoelämän omat järjestöt ja yritykset tekevät runsaasti päällekkäistä työtä ja tuhlaavat näin voimavaroja, joita kaikkiaankaan ei maassamme ole liiemmälti käytettävissä.

Pankinjohtaja Mika Tiivola on nyt hälyttävässä puheenvuorossaan kiinnittänyt huomiota kiireellisten toimenpiteiden välttämättömyyteen viennin edistämiseen tähtäävän työn keskittämisessä ja tehostamisessa. Keskeisessä asemassa on erityisesti vientitiedotustoiminnan lisääminen, missä olemme muista jäljessä ja tutkimusten mukaan etäisyys uhkaa edelleen kasvaa.

Viennin edistämisen keskittäminen on ajankohtainen asia siitäkin syystä, että teollisuuden järjestöjen kesken on muutenkin vireillä yhteistyön tiivistäminen. Juuri vientiponnistelujen tehostaminen on asia, joka voi onnistua vain yhdistämällä rajoitetut voimavarat.

Pankinjohtaja Tiivolan puheessa ajankohtaista ongelmaa käsiteltiin lähinnä Ulkomaankauppaliiton kannalta. Tärkeintä ei kuitenkaan ole, miten tehtävät lopulta järjestöjen kesken jaetaan, vaan se, että nopeasti päästään kyllin tehokkaaseen keskitykseen. Tehtävä on teollisuuden ja vientikaupan yhteinen.

Oppositiopiirien asenne

Tiedot ainakin eräiden Skp:n oppositiopiirien pehmenneistä asenteista ja neuvotteluvalmiudesta ovat yllättäviä, jos palautetaan mieleen opposition suurkokouksen vaatimus sen tunnustamisesta ryhmäkunnaksi ja neuvottelujen käymisestä sen asettaman 95-jäsenisen neuvottelukunnan kanssa. Nyt näyttää siis siltä, ettei oppositio seisokaan "jyrkkänä kuin graniitti" ainakaan tässä suhteessa, kuten sen taholta vielä pari viikkoa sitten vannottiin. Paremminkin on kysymys puoluesääntöihin tukeutuneen puoluejohdon alkuerävoitosta menettelytapakysymyksessä.

Jos eräät oppositiopiirit ovat todella lieventäneet asenteitaan, merkitsee se Tampereen piirin esimerkin mukaisen "kolmannen linjan" vahvistumista niissä. Tällaisen muutoksen taustatekijänä on ratkaisevalta osalta pidettävä Neuvostoliiton kommunistisen puolueen kielteistä kantaa toisen suomalaisen kommunistisen puolueen perustamista kohtaan.

Kyseessä ei kuitenkaan ole koko opposition kesyyntyminen. Siihen viittaa jo opposition toimesta harjoitettava rinnakkaisorganisaatioiden perustaminen puoluejohdon hallussa oleviin piireihin. Tämä merkitsee sitä, että oppositio on lohkeamassa kahteen osaan, puolueen sisällä pysymiseen tähtäävään "kolmanteen linjaan" ja oman puolueen perustamiseen pyrkiviin "leppymättömiin". Tai sitten oppositio istuu kahdella tuolilla: raotettaessa sovinnon ovea ei puoluehajaannuksen ovea suljeta. Ryhtyessään neuvottelemaan piireittäin oppositio pysyy puoluesääntöjen puitteissa ja siinä mielessä sällyttää kasvonsa Nkp:n edessä. Lisäksi se saattaa säilyttää kasvonsa myös omissa silmissään, sillä piirien neuvottelijat voivat olla myös em. opposition neuvottelukunnan jäseniä. Jos neuvotteluissa ei päästä sovintoon, oppositio on näin kuitenkin noudattanut puolueen sääntöjä ja sillä on valmis puolueorganisaatio.

Harold Macmillan: Onnen vaihteluja — muistelmia vv. 1945—1955

Clement Attlee antoi täyden vastuksen

Clement Attleesta tuli sodan jälkeisen ajan ensimmäisen hallituksen pääministeri. Clement äänesti Stanmoressa vuoden 1945 vaaleissa, joissa labourpuolue voitti ensimmäisen kerran vuoden 1931 jälkeen.

Parlamenttipaikkani menetys vuoden 1945 vaaleissa oli tietenkin kova henkilökohtainen isku minulle, sitäkin kovempi, koska oli selvää, että se katkaisisi pitkäaikaiset siteeni koillisrannikkoon. Harkitsin vakavasti, pitäisikö minun valita itselleni toinen vaalipiiri vai hyväksyä tilanne ja rajoittua tulevaisuudessa vain perheemme liikeyrityksen hoitamiseen, jonka toiminnassa olin niin pitkään ollut mukana. Olin 51-vuotias eivätkä muistoni sotaa edeltäneen ajan puolue-elämästä olleet kovin onnellisia. Sodan aikana minulla oli ollut onni saada esittää pientä mutta ei mitenkään merkityksetöntä osaa suurissa tapahtumissa. Järki ja henkilökohtaiset mukavuussyyt tuntuivat puhuvan sen puolesta, että "se saa minun osaltani riittää".

Aloin kuitenkin pian pohdiskella niitä kummallisia kokemuksia ja elämyksiä, jotka olin läpikäynyt ennen sotaa ja sen aikana ja niitä tunteita ja mielenliikkeitä, jotka olivat saaneet minut lähtemään mukaan politiikkaan ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Niinpä päätin lujasti jatkaa, mikäli suinkin mahdollista. Minusta tuntui, että edessä olevat ongelmat, vaikka valtavuudessaan pelottavia, olivat kiinnostavia ja kiehtovia monisäikeisyydessään ja monimutkaisuudessaan. Niin suuri ja melkein ennennäkemätön kuin Labourin enemmistö olikin, se ei varmaankaan kestäisi kuin yhden, enintään kahden parlamentin ajan. Minulla olisi ehkä vieläkin mahdollisuuksia päästä uudestaan parlamenttiin. Minua kannusti tässä päätöksessäni Churchill, joka teki pilkkaa epäilyksistäni ja luottavaisesti valmisteli oman poliittisen uransa loppuvaiheita yli 70 vuoden iässä.

Onnen huipulla

Churchillin ja konservatiivisen puolueen keskustoimiston avustuksella minua sitten esitettiin ehdokkaaksi paikalle, joka äkillisesti ja traagisesti oli vapautunut äskettäin valitun parlamentinjäsenen kuoleman takia. Kysymyksessä oli Bromleyn, Beckenhamin ja Pengen vaalipiiri, jota sama konservatiivinen poliitikko oli pitkään edustanut. Paikallinen puoluekomitea etsiskeli jo sopivaa seuraajaa, ja kun Randolph Churchill vielä hyväntahtoisesti vetäytyi kilvasta minun hyväkseni, nimitettiin minut ehdokkaaksi vapautunutta paikkaa varten.

Vaalitaistelu oli raskaanpuoleinen urakka. Päätin häpeilemättä ja avoimesti edustaa edelleen vanhoja sotaa edeltäneen ajan näkökantojani ja levitin vaalipropagandanani kirjaani Keskitie (The Middle Way) ja muihin sotien välisen ajan kirjoituksiini pohjautuvia lentolehtisiä. Se epäilemättä antoi valitsijoilleni ajattelemisen aihetta, mutta luullakseni teki myös vaikutuksen heihin. Ainoa dramaattinen tapahtuma oli Churchillin vierailu, josta olin hänelle kiitollinen. Hän sai kiertueellaan tässä vaalipiirissä ylitsepursuavan innostuneen vastaanoton. Kun äänestystulokset julistettiin, ne eivät paljonkaan poikenneet edellisten vaalien tuloksista — edeltäjäni oli saanut 26.108 ääntä, mina sain melkein täsmalleen yhtä paljon eli 26.367 ääntä. Vastustajaani minulla oli turvallinen etumatka — 5 557 ääntä.

Tietenkin minulta myöhäisen tuloni takia jäivät näkemättä ne aikaisemmat myrskyisät kohtaukset, joita esitettiin, kun murskaavan labourvoittoinen alahuone ensimmäisen kerran kokoontui istuntoonsa. Eipä ihme, että labourlaiset uskoivat pysyvänsä vallassa vähintään 20 vuotta, ehkäpä pitempäänkin. Eipä ihme, että he niin haltioituneesti lauloivat taistelulaulujaan. Eipä ihme, että yksi uusista ministereistä niin ylenpalttisen riemukkaasti julisti: "Me olemme nyt isäntinä talossa."

Eräät puolueemme nuoremmat jäsenet sekä alahuoneessa että sen ulkopuolella ratkesivat siihen tavanomaiseen syyttelyyn, joka yleensä seuraa tappiota, ja näyttivät melkein pelkäävän, että uusi alahuone merkitsisi parlamentaarisen hallitustavan loppua.

Mutta vanhat tekijät meidän kokenut johtajamme tietenkin mukaan luettuna tiesivät paremmin. "Mikä menee ylös sen on tultava myös alas" Tai lainatakseni (englantilaisen valtiomiehen) George Canningin kuuluisaa fraasia: "En minä pelkää ns. tulikekäleitä tässä talossa. Heti kun heidän jalkansa koskettavat sen lattiaa he sammuvat sihahtaen."

Uusi henki — uusi tyyli

Churchill oli päättänyt taistella itsensä takaisin valtaan, osoittautuisipa kamppailu kuinka pitkäksi ja vaivalloiseksi tahansa. Jouduttuaan lähtemaan Downing Streetiltä hän oli ilman asuntoa Lontoossa. Pian hän kuitenkin hankki itselleen Hyde Park Gaten lähistöltä viehättävan talon, jossa hän sitten asui kuolemaansa saakka. Hän osti myös viereisen talon ja perusti sinne yksityisen toimistonsa. Pian se jo kuhisi toimeliaisuutta kuin muurahaiskeko.

Churchill ei suinkaan täydellisesti ja yksinomaisesti omistautunut opposition johtamiseen. Hänellä oli paljon muutakin tekemistä. Maailman ongelmat, ennen kaikkea Neuvostoliiton kasvava uhka veivät suuren osan hänen ajatuksistaan. Oli myös suunniteltava ja kirjoitettava toisen maailmansodan historia, suuri teos, joka valmistuttuaan käsitti kuusi osaa. (Ensimmäiset viisi osaa olivat tosiasiallisesti valmiina, kun hän palasi valtaan 1951.) Maalatakin hän halusi ja nauttia lomista. Osan tarmostaan hän omisti fyysisen kuntonsa kohentamiseen, mikä hänenkin voimakkaalla ruumiinrakenteellaan oli käynyt tarpeelliseksi viiden sotavuoden pelottavien rasitusten jälkeen. Se ei kuitenkaan estänyt häntä tulemasta yhdeksi täysin uuden yrityksen — Eurooppa-liikkeen — suunnittelijoista ja esitaistelijoista.

Alahuoneessa Churchillin arvovalta, vaikka se olikin järkkynyt, oli edelleen suuri. Hän ei tehnyt sitä erehdystä, että olisi liian tiuhaan esittänyt välihuutoja virallisten puheiden tai kyselytunnin aikana. Hänen välihuutonsa, kun hän sattui olemaan sillä tuulella, olivat tosin lukuisat, sotaisat ja joskus kiusallisetkin niiden mielestä, jotka sotkivat mahtipontisuuden suuruuteen eivätkä ymmärtäneet sankarinsa luonteen koulupoikamaista piirrettä.

Jokaiselle parlamentille kehittyy toimikaudellaan pian oma tyylinsä. Se on jotain määrittelemätöntä, vaikeasti selitettävää, mutta ilmiselvää. Vuoden 1945 parlamentin on täytynyt Churchillistä muistuttaa vuoden 1906 parlamenttia, jolloin radikaalinen hyökyaalto pyyhkaisi kaiken tieltään. Labourjäsenet nauttivat odottamattoma voiton antamasta pyörryttävästä onnen tunteesta. He olivat ylpeitä, omahyväisiä, hyökkääviä ja halpamaisia — meidän näkökulmastamme. Omasta näkökulmastaan he olivat, kuten Hugh Dalton asian esitti: "Innostuneita, tehtävälleen vihkiytyneitä, päämäärästään tietoisia."

Vaikka ensimmäinen innostus vähitellen alkoi haihtua parlamentin tavanomaisessa yksitoikkoisessa monien muodollisuuksien hidastamassa rutiinityössä, tämä alahuone suhtautui kuitenkin kärsimättömästi kaikkeen, mikä tuntui muistuttavan perinteisiä käyttäytymistai keskustelutapoja. Se ei pitänyt pitkistä vanhaan parlamenttityyliin esitetyistä puheista, olivatpa ne kuinka lennokkaita tahansa. Eikä henki ollut tällainen vain hallitsevassa puolueessa. Churchillillä oli ensin vaikeuksia mukautua muuttuneisiin olosuhteisiin. Silloin tällöin hän piti pitkän juhlallisen puheen — huolellisesti valmistellun — jota vielä muutamia kuukausia sitten olisi kuunneltu tarkkaavaisesti ja kunnioitettu raikuvin suosionosoituksin.

Se oli muodoltaan kuitenkin usein liian mahtipontinen ja jopa hyökkäykset ja survaisut olivat liian elegantisti muotoiltuja mielyttäväkseen tätä alahuonetta, josta niin suuri osa oli täysin tottumaton parlamentin toimintamenetelmiin ja vakiintuneeseen käytäntöön.

Attleen taktiikka

Sitä paitsi pääministeri Attlee, joka itse harvoin puhui 2 minuuttia pitempään, oli omaksunut vaimean puhetyylin, miltei arkipäiväisyyteen vivahtavan sanonnan koruttomuuden ja tietynlaisen kuivakiskoisuuden, joka oli kovasti hänen kannattajiensa mieleen ja näytti myös hyvin sointuvan yhteen alahuoneen uuden yleistyylin kanssa. Luottamuslauseäänestyksissä tai opposition hyökätessä hallitusta vastaan hän yleensä onnistui vastaamaan heti ensimmäiselle puhujalle. Churchill aloitti tavallisesti keskustelun ponnevalla ja tyylikkäällä puheella, jossa hän usein avasi uusia ja mielenkiintoisia näköaloja ja antoi samalla siellä täällä näytteitä verrattomasta huumoristaan.

Se oli kuitenkin liian huolellisesti valmisteltu, liian klassinen ja ennen kaikkea aivan liian pitkä.

Kun Attlee nousi vastaamaan, hän oli odottamaton tehokas, niin kuin pikku poika joka menestyksellisesti muutamin nuolin ja kivin puhkoo hitaan kömpelön ilmapallon. Hänen merkillisen asiallisten ja arkisten vastaustensa alla churchillilainen rakennelma alkoi horjua ja luhistua. Hänen sarkastisessa ja tiukasti tosiasioissa pysyttelevässä käsittelyssään mielikuvitus, romantiikka ja suurenmoinen loistokkuus tuntuivat menettävän kaiken hohtonsa.

Eräässä tällaisessa tilaisuudessa, jolloin hallituksen arvovalta oli vielä hyvin korkealla eivätkä kaunista aamua vielä olleet sumentaneet kotimaiset ja ulkomaiset vaikeuksien myrskypilvet, Churchill oli tehnyt hyvin valmistellun ja paljon mainostetun hyökkäyksen vain tullakseen sievästi työnnetyksi sivuun — hänen huomautuksiinsa ei edes vastattu vaan ne sivuutettiin — tällä Attleen käyttämällä edellä kuvaamallani taktiikalla.

Kun menimme tupakkahuoneessa sille pöytään, jossa Churchill aina istui, ja useat jäsenet kokoontuivat hänen ympärilleen, saatoin huomata, että hän oli selvästi masentunut, vihainen ja hämmentynyt tapahtuneen johdosta. Hän tiesi pitäneensä hienon puheen. Se oli kuitenkin jäänyt aivan vaille vastakaikua. Jollakin tavoin Attlee oli vienyt häneltä jalat alta, vaikka oli tuskin kunnolla lopettanut ainoatakaan lausettaan tai esittänyt yhtäkään huomionarvoista ajatusta.

Siinä vaiheessa liittyi seurueeseemme puolueemme pidetty, mutta ei aina niin tahdikas jäsen. "Eikö teistäkin herra Churchill ole vallan hämmästyttävää, miten tavattomasti Attlee on kehittynyt. Se on tosiaan hämmästyttävää. Ajatelkaapa hänen puhettaan tänään. Hän on tavattomasti kehittynyt." "Niinkö teidän mielestänne", Churchill vastasi nyreällä äänellä. "Kyllä, herra pääministeri — tarkoitan herra Churchill. Attlee on tosiaan hämmästyttävästi edistynyt." "Vai niin", murahti Churchill. "Oletteko ikinä lukenut Maeterlinckiä?" "En, en ole koskaan lukenut Maeterlinckiä", kömpelö ystävä myönsi. (Epäilen ettei hän ollut koskaan kuullutkaan Maeterlinckistä.) "No, jos lukisitte Maeterlinckiä", kuului vastaus, "saisitte tietää, että jos ruokitte toukkaa kuningatarmehiläisen hunajalla, voi siitä ehkä kehittyä kuningatarmehiläinen." Koskaan ei ole vallan vaikutusta persoonallisuuteen sen osuvammin kuvattu. Churchill oli tyytyväinen, mutta toinen osapuoli näytti olevan hiukan ymmällä.

Pätevä Labourjoukkue

Opposition voimakasta parlamenttiryhmää vastassa oli eräs meidän aikamme pätevimpiä hallituksia, joka, ennen kuin se ulkoisten iskujen ja sisäisen eripuraisuuden paineessa alkoi murentua, oli myös vahvimpia, mitä Englannilla milloinkaan on ollut.

Hyödyllinen jos kohta ei kovin ylevämielinen perustelu sotien välisen ajan vaaleissa oli ollut, että labourpuolueella ei edes kahden lyhyen hallituskautensa — 1924 ja 1929—1931 — jälkeen ollut lainkaan raskasta hallitusvastuuta kantamaan sopivia nimekkäitä ja yleisesti tunnettuja henkilöitä.

Se ei kuitenkaan varmastikaan pitänyt paikkaansa enää 1945. Sodan ajan koalitiohallituksen aikana oli useita ansioituneita ja suuria henkilöhahmoja kohonnut esiin, he olivat sekä tunnettuja

(Jatk. siv. 19)

MUUT LEHDET

Kysymys Euroopan

turvallisuuskonferenssin järjestämisestä on saanut uusia näkökohtia Suomen jätettyä sitä koskevan muistionsa, kirjoittaa Hufvudstadsbladet.

Kaikilla suunnilla ei ehkä tajuta Euroopan turvallisuusongelman ajankohtaisuutta yhtä selvästi kuin Euroopan pienissä valtioissa, erityisesti poliittisesti sitoutumattomissa puolueettomissa valtioissa. Itse asiassa myös suuremmissa valtioissa, ei vähiten supervaltioissa, tunnetaan todellista mielenkiintoa tapaamismahdollisuuteen uudella tasolla, jolla yritettäisiin ratkaista vanhat erimielisyydet ja siten varmistaa rauha, turvallisuus ja hyvinvointi Euroopassa. Siinä on merkittävä tehtävä kaikille maailman maille ratkaistaessa myös kolmannen maailman ongelmia.

Mutta täytyy kuitenkin varoa liikaa optimismia. Siitä huolimatta täytyy varauksettomasti antaa arvo Suomen myönteiselle aloitteelle. Sillä ei ole vähiten merkitystä pikkuvaltioille, jotka tämäntapaisen konferenssin avulla voivat esittää asioita tavalla, joka ei ole ajateltavissa, jos pelkästään suurvallat ovat äänessä.

Suomenmaa pitää Euroopan turvallisuuskonferenssin järjestämisestä tehtyä ehdotusta realistisena huomauttaen, että alustavat kannanotot ovat lähes poikkeuksetta olleet myönteisiä.

Julkisuudessa on ehditty jo ihmetellä, miksi Suomi on pitänyt velvollisuutenaan esiintyä aloitteentekijänä ja miksi juuri nyt. Suomen hallitus korostaa muistiossaan, että Suomella puolueettomana maana on hyvät suhteet kaikkiin niihin maihin, joita Euroopan turvallisuus koskee ja että sen asennoituminen keskeisimpään Euroopan turvallisuusongelmaan, Saksan kysymykseen on tasapuolisuutensa vuoksi tavallaan ainutlaatuinen. Tämän vuoksi Suomen hallitus on katsonut voivansa olla aloitteentekijänä kysymyksessä.

— — —

Suomi on puolueettomuuspolitiikkansa mukaisesti pyrkinyt etsimään konkreettista tietä Euroopan turvallisuuskysymysten ratkaisemiselle. Pallo on nyt toisten Euroopan valtioiden ja Yhdysvaltain sekä Kanadan hallituksilla. Vastauksiin nähden ei määräaikaa ole asetettu. Suomi odottaa, kuuntelee ja on valmis jatkotoimenpiteisiin jos ne osoittautuvat tarpeellisiksi.

Helsingin metro

on vain osaratkaisu, sanoo Ilta-Sanomat. Lehti vaatii metroasemille riittävästi autojen pysäköintipaikkoja.

Jotta metron kilpailukyky muihin liikennevälineisiin verrattuna säilyisi korkeana seuraavallekin vuosituhannelle, on alun alkaen kiinnitettävä suunnittelussa huomiota metrovaunujen ja asemien mukavuuteen — unohtamatta helpottaa lastenvaunujen kanssa kulkevien äitien tai liikuntavaivaisten matkustuksen helpottamista. Pysäköintitiloja on asemille varattava riittävästi.

Ajoissa on myös ryhdyttävä neuvotteluihin metron jatko-ohjelman seuraavien vaiheiden rahoittamisesta. Naapurikunnat ja valtio on ehdottomasti saatava mukaan maksamaan osansa Helsingin rajojen ulkopuolelle ulottuvan metroverkon kustannuksista, sillä loputtomiin on mahdotonta jatkaa helsinkiläisten veroäyrin lisäpennilinjalla, jolla metron ensimmäinen vaihe aiotaan saada kustannetuksi.

Äänioikeusikärajan

alentamisen vuoksi eduskunnassa syntynyttä kiistaa tarkastelee Savon Sanomat seuraavaan tapaan:

Hallituksen ilmoitus lain vaarantumisesta perustuu eräisiin teknisiin vaikeuksiin. Tarvittavia tarkistuksia ei ennätetä tehdä, mikäli uuteen käytäntöön aiotaan siirtyä jo ensi vuoden vaaleissa. Ja sitäpaitsi hallituksen esitys on muutenkin vedenpitävä. Asiasta nostettu kohu on lähinnä kohua kohun takia. Nuorisolla on nykyisin kosiomiehiä, joilla on taipumusta innostua liikaa propagandapyydyksiä viritellessään. Mikäli hallitus olisi esittänyt 18 vuoden ikärajaa, olisivat jotkut kaiketi siirtyneet liukkaasti 16 vuoden rajan kannalle.

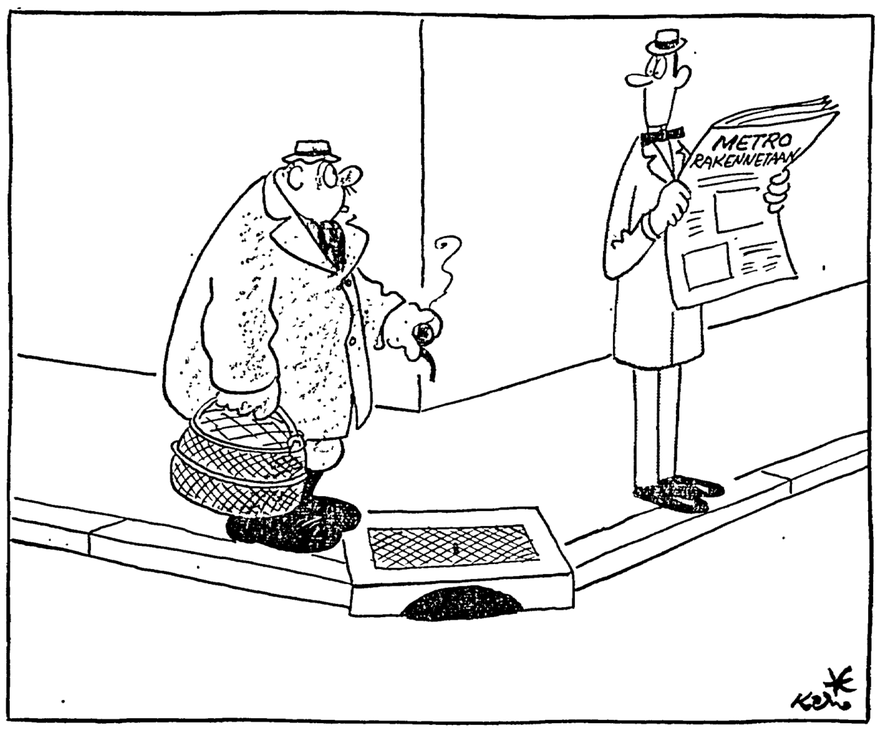

Kari, copyright by arrangement with Helsingin Sanomat

— Pääseekö tästä Puotinharjuun?

Helsingin Sanomain toimitukselle:

Jääkärikenraaleille

Artikkelissani 1. 5. on varmastikin paljon puutteellisuuksia ja korjaamisen varaa, joten olen kiitollinen asiallisista huomautuksistanne. Muutamat sanonnat olivat liian yleistäviä, kuten Ståhlbergia koskeva kohta. Kuitenkin häntä painostettiin lujasti ennen vuoden 1919 presidentinvaaleja, siitä on todistuksia hänen kokoelmassaan. Painostajien joukkoon kuului ryhmä jääkäreitäkin, mutta eivät suinkaan lähimainkaan kaikki.

Jääkärien ratkaisevaa panosta Suomen itsenäisyystaistelussa ja myöhemmin itsenäisen Suomen armeijaa luotaessa sekä talvi- ja jatkosodissa Suomen itsenäisyyttä puolustettaessa ei kukaan voi kieltää eikä vähäksyä. Olen samaa mieltä kirjoittajien kanssa lisäksi siinä, etteivät jääkärit jättäneet myöhemmälle Suomen armeijalle perinnettä politikoinnista tai klikkitoiminnasta. Artikkelini oli sikäli yksipuolinen, että siinä käsiteltiin lähes pelkästään sattuneita konflikteja eikä luotu kokonaiskuvaa tapahtuneesta kehityksestä. Suomen armeijaa luotaessahan tehtiin paljon työtä ja upseerien työtaakka oli raskas — se kavi ilmi kirjoituksestanlkin — ja vain silloin tällöin esiintyi kiistoja, tämä muistettakoon.

Artikkelissa esittelin vain tutkimusaihettani: mikään lopullinen kannanotto se ei ollut. Aiheeni piiriin kuuluvat tapahtumat ja asiat ovat jäämässä unohduksiin. Ei kysyvä tieltä eksy, joten toivoisinkin kiittollisena, että kaikki ne henkilöt, joilla olisi materiaalia tai kerrottavaa Suomen itsenäisyyden alkuajan armeijasta ottaisivat yhteyttä allekirjoittaneeseen, jotta mahdollinen tutkimukseni pääsisi rakentumaan vankalle pohjalle.

Kunnioittaen
Ilmari Tulokas

• • •

Helsingin Sanomain toimitukselle:

Yksi oikein, kaksi nurin

Pääkirjoituksessanne 4. 5. otetaan kantaa Peruskoulun opetussuunnitelmakomitean Opetusministeriölle jättämään tuntijakoehdotukseen. Tämän kirjoituksen samoin kuin lehdessänne 1. 5. julkaistun samaa asiaa käsittelevän uutisen kärki näyttää olevan suunnattu käytännön aineiden opettajien ja heidan opetusalojaan kohti. Pääkirjoituksessanne sekä uutisessa annetaan virheellinen kuva näiden aineiden ja erityisesti käsityön uudesta asemasta ja erilaisin jatko-opintoihin suuntautuvien oppilaiden työmäärästä. Kirjoituksessa on myös ajatusvirhe vertailussa käytännön aineiden sekä historian ja yhteiskuntaopin välillä.

Asiantuntemattomuutta kuvastaa toteamus "näiden aineiden asema on selvästi vahvempi kuin esim. historian ja yhteiskuntaopin". Historiaa ja yhteiskuntaoppia opetetaan kuitenkin kaikille pakollisena IV—IX luokilla eli yhteensa kuuden vuoden ajan. Mitään asiallista syytä ei ole lähteä vertaamaan aineiden aseman vahvemmuutta näillä perusteilla.

Käsityötä on uuden ehdotuksen mukaan pakollisena vain kouluvuosina I—VI tytöille. Pojille sitä on tämän lisäksi yläasteella yhden vuoden aikana, tytöille ei lainkaan pakollisten aineiden joukossa. Nykyisessä oppikoulussa, jota usein on syytetty liiallisesta teoreettisuudesta, käsityötä on pakollisena VII kouluvuoteen (III lk.) asti. Uusi suunnitelma sisältää siis vähennyksen nykyiseen oppikouluun verrattuna, puhumattakaan kansalaiskoulusta. Lehtenne esittämä toivomus, että käsityö ja kotitalous olisivat edes osittain valinnaisaineita on siis täydelleen toteutettu: käsityö on tytöille kokonaan vain valinnaista peruskoulun yläasteella.

Kotitaloutta on ehdotuksen mukaan tytöille VII—VIII luokilla kolme viikkotuntia ja pojille vain jompana kumpana vuotena kolme viikkotuntia. Uuden ehdotuksen mukainen kotitalouden tuntimäärä yhteisissä aineissa on sama kuin nykyisin kokeiluperuskouluissa eli pienempi kuin minkään muun aineen Kunkin aineen opetukseen varattua aikaa arvioitaessa on otettava huomioon myös tietty minimiraja, jonka alittaminen johtaisi

(Jatk. siv. 19)